

Beheerplan OWMS

Overheid.nl Web Metadata Standaard

Identificatie	http://standaarden.overheid.nl/owms/4.0/beheer/BeheerplanOWMSv1.0.pdf
Titel	Beheerplan OWMS
Informatietype	Richtlijn
Taal	nl-NL
Maker	ICTU: E-Overheid voor Burgers
Autoriteit	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Datum laatste wijziging	3 mei 2011
Geldigheid	Vanaf 1 juni 2010
Locatie	Nederland

Documentbeheer

Documenthistorie

Datum	Versie	Auteur	Opmerking
3 mei 2011	1.0	Team Contentstandaarden, e-Overheid voor Burgers	Definitief

Goedkeuring

Datum	Versie	Goedgekeurd door	Opmerking
3 mei 2011	1.0	Ministerie van BZK	

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
	1.1 Doel.....	4
2	Strategie.....	5
	2.1 Visie.....	5
	2.2 Governance.....	6
	2.3 Continuïteit.....	8
3	Tactiek.....	9
	3.1 Architectuur.....	9
	3.2 Beheerobjecten.....	11
	3.3 Wijzigingen en versiebeheer.....	12
	3.4 Adoptie en erkenning.....	14
	3.5 Rechtenbeleid.....	14
4	Operationeel.....	15
	4.1 Initiatie.....	15
	4.2 OWMS Wijzigingsprotocol.....	15
	4.3 Documentatie.....	17
5	Implementatieondersteuning.....	18
	5.1 Advies.....	18
	5.2 Conformiteitstoetsing.....	18
6	Communicatie.....	19
	6.1 Publicatie.....	19
	6.2 Communicatie tijdens het wijzigingsproces.....	19
	6.3 Promotie.....	19
	6.4 Klachten.....	20

1 Inleiding

De Overheid.nl Web Metadata Standaard (OWMS) is een standaard voor metadata, gericht op het ontsluiten van overheidsinformatie via het internet. Mensen en organisaties die in de praktijk gebruik maken van deze standaard hebben vragen over de toepassing ervan, willen weten welke ontwikkelingen er spelen en hebben mogelijk suggesties voor aanpassingen van deze standaard. Daarom is actief beheer van OWMS ingericht.

1.1 Doel

OWMS is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), als essentieel onderdeel in verschillende bouwstenen van het Het Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid (NUP). Om burgers en bedrijven goed te kunnen informeren, is het nodig een structuur te ontwikkelen die de informatie van de overheid op een eenduidige manier ontsluit en uitwisselbaar maakt voor burgers en bedrijven.

Het team Contentstandaarden van het programma E-Overheid voor Burgers van ICTU heeft een standaard ontwikkeld voor de semantiek (betekenis) en syntax (schrijfwijze) van metadata om overheidsinformatie op het internet in samenhang vindbaar te maken. De standaard heet de Overheid.nl Web Metadata Standaard (OWMS).

Dit document beschrijft de wijze waarop het beheer van OWMS is geregeld. Hierbij is dankbaar gebruik gemaakt van hetgeen in het beheer- en ontwikkelmodel voor open standaarden (BOMOS) van het NOiV staat beschreven. Zo geven wij de gebruikers van OWMS, onze relaties en onszelf inzicht in hoe het beheer van deze metadata standaard is ingericht.

2 Strategie

2.1 Visie

De overheid produceert informatie. De overheid is groot (er wordt wel eens gesteld, zo'n 1200 min of meer zelfstandige organisaties) en er wordt veel informatie geproduceerd. Deze overheidsinformatie verschilt sterk in vorm, bedoeling, publiek, onderwerp, herkomst en actualiteit. Om te zorgen dat informatie vindbaar is en in samenhang met andere informatie gepresenteerd kan worden, is het nodig om deze te ordenen. Dat kan door het vastleggen van eigenschappen die de informatie op een gestructureerde manier beschrijven. Die eigenschappen van informatie noemen we metadata: gegevens over gegevens.

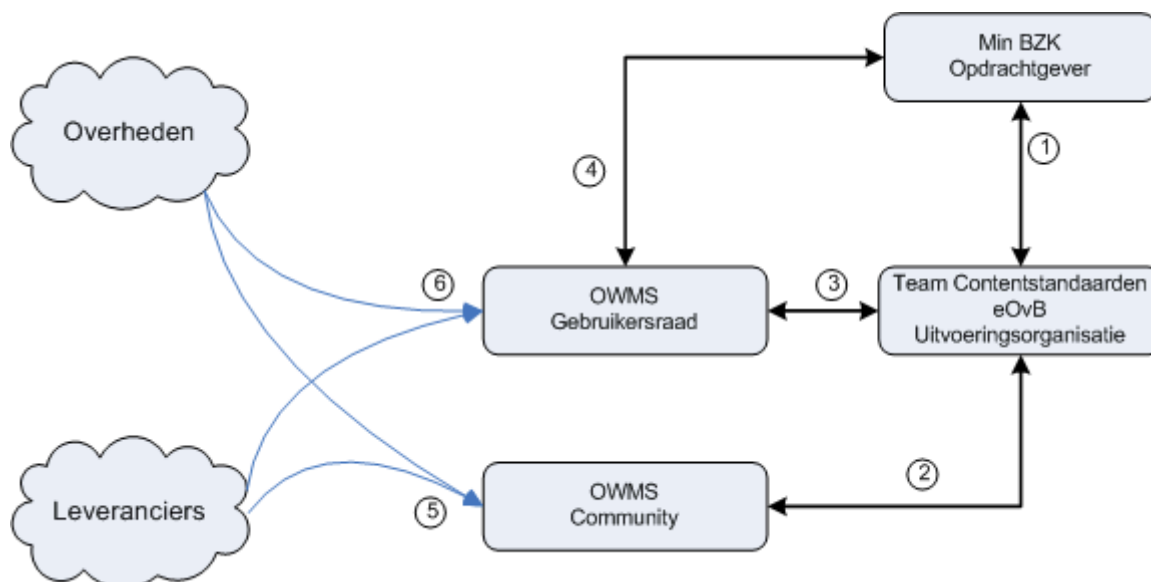
In 2004 heeft research instituut RAND Europe in opdracht van ICTU advies uitgebracht voor een standaard voor te gebruiken metadata. Op basis van dit adviesrapport is OWMS ontwikkeld als standaard die metadata-initiatieven van verschillende *communities* kan harmoniseren en verbinden.

OWMS biedt een standaardoplossing om overheidsinformatie volgens een vaste structuur (de metadata) te beschrijven. Deze metadata heeft tot doel om:

- ongestructureerde of verschillend gestructureerde informatie,
- afkomstig van verschillende (overheids)organisaties,
- vindbaar te maken
- en in samenhang te kunnen presenteren
- via het internet.

2.2 Governance

Voor het beheer en onderhoud van OWMS is de volgende beheerorganisatie opgezet.

Figuur 1: OWMS Beheerorganisatie.

1. Ministerie van BZK geeft het Team Contentstandaarden van e-Overheid voor Burgers opdracht voor ontwikkeling en publicatie van OWMS.
2. Leden van de OWMS community dienen wijzigingsverzoeken in bij het Team Contentstandaarden dat het verzoek in behandeling neemt. Indien een wijziging uitvoerbaar is en binnen de scope van de opdracht, maakt het team een concreet wijzigingsvoorstel.
3. Het Team Contentstandaarden legt wijzigingsvoorstellen voor aan de OWMS Gebruikersraad en voert de wijzigingsvoorstellen uit die worden aangenomen.
4. Indien wijzigingen de normatieve specificatie van de norm betreffen en dus tot een nieuwe versie van OWMS leiden, neemt de OWMS Gebruikersraad geen beslissing, maar adviseert aan het ministerie van BZK omtrent de wijzigingsvoorstellen. Het Ministerie van BZK beslist dan over de wijzigingen.
5. Iedereen met belangstelling voor OWMS kan lid worden van de OWMS community.
6. Overheden en leveranciers die OWMS toepassen in hun producten en diensten kunnen in overleg met de opdrachtgever lid worden van de OWMS gebruikersraad.

2.2.1 Opdrachtgever

OWMS is door ICTU ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van BZK, als essentieel onderdeel in verschillende bouwstenen van Het Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid (NUP). Om burgers en bedrijven goed te kunnen informeren, is het nodig een structuur te ontwikkelen die de informatie van de overheid op een eenduidige manier ontsluit en uitwisselbaar maakt voor burgers en bedrijven.

2.2.2 OWMS Uitvoeringsorganisatie

Het dagelijks operationeel beheer van OWMS, de waardelijsten en de contentmodellen is belegd bij het Team Contentstandaarden van e-Overheid voor Burgers bij Stichting ICTU. Het team is verantwoordelijk voor het onderhoud van OWMS, de publicatie op standaarden.overheid.nl en de dagelijkse communicatie. Op basis van wijzigingsverzoeken uit de community of uit het werkveld ontwikkelt het team wijzigingsvoorstellen. Kleinere wijzigingen (bijvoorbeeld aanpassing van de lijst met gemeentenamen na gemeentelijke herindeling) voert het team zelfstandig door. Grotere wijzigingen legt het team voor aan de gebruikersraad. Zie ook de paragraaf over procedures elders in dit document. Ook neemt het team actief deel aan de discussies op het forum van de community.

2.2.3 OWMS Gebruikersraad

Het ministerie stelt een OWMS gebruikersraad in die in principe bestaat uit de beheerders van de contentmodellen die op basis van OWMS zijn opgesteld, eventueel aangevuld met experts met ervaring op het gebied van metagegevens. De samenstelling van de OWMS gebruikersraad staat vermeld op standaarden.overheid.nl.

2.2.4 OWMS Community

Voor het creëren van draagvlak voor OWMS is het van groot belang dat de OWMS community betrokken is bij de verdere ontwikkeling. De OWMS community staat open voor iedereen die de ontwikkelingen rond OWMS wil volgen en daarop invloed wil uitoefenen. Zowel publieke en private organisaties, kennisinstellingen alsook individuen worden aangemoedigd om deel te nemen aan de community. Aan deelname zijn geen kosten verbonden. De uitvoeringsorganisatie informeert en betreft de community via de community-website.

Er zijn verschillende belanghebbende partijen die een rol kunnen spelen in de OWMS community:

- IPM-opstellers van toepassingen voor overheid.nl
Deze partijen passen OWMS toe in het IPM van hun informatiecollectie.
Voorbeeld: het IPM Bekendmakingen.
- Leveranciers die OWMS of een van de IPM's van overheid.nl implementeren in hun CMS.
- OWMS-gebruikers bij overheidsorganisaties
Deze overheidsorganisaties passen OWMS toe in hun eigen online informatie
Voorbeeld: Rijksoverheid.nl of de provincie Gelderland .
- Beheerders / gebruikers van waardelijsten van OWMS
Een aantal partijen heeft affiniteit met OWMS waardelijsten zonder gebruik te maken van OWMS als zodanig.

Al deze partijen maar ook individueel geïnteresseerden kunnen invloed uitoefenen op het besluitvormingsproces door middel van discussie op de community website, het geven van adviezen en commentaar of het indienen van wijzigingsverzoeken.

2.2.5 Verantwoordelijkheden

De primaire verantwoordelijkheid van de OWMS-gebruikersraad en van de opdrachtgever betreft het normdocument van OWMS. Hierin is opgenomen het domein model, conceptueel model en semantisch model van OWMS. Het ministerie meldt die specificatie aan bij het Forum Standaardisatie voor plaatsing op de pas-toe-of-leg-uit lijst met open standaarden en neemt het initiatief tot verwerking

ervan in beleid en regelgeving. De overige componenten die samenhangen met de OWMS standaard hebben een minder formele status en zijn deels van informatieve aard en deels gericht op praktische toepassing van OWMS. Het gaat hier om de syntax beschrijving voor OWMS metagegevens, het raamwerk neergelegd in XML schema's en de beheerde waardenlijsten. Het beheer van deze componenten is belegd bij de uitvoeringsorganisatie van OWMS.

2.3 Continuïteit

Een standaard wordt pas breed toegepast als deze duurzaam is. Daarom wordt OWMS gepubliceerd op standaarden.overheid.nl, een domein dat niet gebonden is aan één bepaalde organisatie. Overdracht van beheer naar een andere partij heeft geen consequenties voor dat domein. Op dit moment (medio 2011) heeft het ministerie van BZK beheer en onderhoud belegd bij het programma e-Overheid voor Burgers van Stichting ICTU. Het programma voert overleg met Logius voor overname van het beheer als het programma bij ICTU eind 2011 eindigt. Het ministerie heeft het beheer van OWMS in ieder geval tot en met 2015 in de begroting opgenomen.

3 Tactiek

De OWMS uitvoeringsorganisatie, in casu e-Overheid voor Burgers, voorziet organisaties die OWMS willen toepassen van de juiste en actuele standaard. Dit hoofdstuk beschrijft hoe wijzigingen aan de specificaties van OWMS kunnen worden voorgesteld en doorgevoerd.

3.1 Architectuur

De architectuur van OWMS richt zich op de samenhang van OWMS met andere semantische en technische standaarden en op de inrichting van een raamwerk voor de specificatie van de standaard waartegen toetsing van toepassingen mogelijk is. In dit raamwerk zijn de OWMS kern, de OWMS termen, het waardebereik en de waardelijsten gespecificeerd. Daarbij is het van belang de samenhang te bewaken tussen de inhoudelijke componenten van OWMS, tussen de verschillende versies van OWMS onderling en tussen de contentmodellen (ook wel bekend als Informatie Publicatie Modellen of IPMs) die gebruik maken van OWMS. Daarnaast is het belangrijk aanpalende (internationale) standaarden te monitoren om overlap te voorkomen. Bijzondere aandacht verdient de relatie met de internationale open standaard Dublin Core aangezien OWMS hier een toepassingsprofiel van is.

3.1.1 Gerelateerde initiatieven

Belangrijk uitgangspunt voor het beheer en de doorontwikkeling van OWMS is de aansluiting op, monitoring van en participatie in initiatieven op het gebied van semantiek en interoperabiliteit in binnen en buitenland.

Standaard	Organisatie	Relatie
Dublin Core	Dublin Core Metadata Initiative	Conformerend en Afstemmend
XML-gerelateerde standaarden	W3C	Conformerend
RDF-OWL	W3C	Conformerend
SKOS	W3C	Conformerend
Inspire	Geonovum	Conformerend
Toepassingsprofiel Metadata Rijk	KennisLab	Afstemmend
metadastandaard Rijksoverheid.nl	ONS	Afstemmend
Geografische basisregistraties	Kadaster/Geonovum	Verkennend
NEN-2084	NEN	Verkennend

OWMS is een toepassingsprofiel van Dublin Core. De praktische implementatie van OWMS maakt gebruik van internationale XML standaarden van het World Wide Web Consortium (W3C). Voor semantische definities volgt OWMS de specificaties van RDF/OWL en SKOS. Aangezien Inspire en OWMS conformeren aan Dublin Core zijn zij ook onderling conformerend. Het toepassingsprofiel Metadata Rijk is afgestemd met OWMS. De metadastandaard die gehanteerd wordt binnen

rijksoverheid.nl is gebaseerd op OWMS. Met Kadaster en Geonovum worden afspraken gemaakt over de specificatie van metadata voor geografische informatie op basis van identifiers uit de geografische basisregistraties.

3.1.2 Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA)

De NORA geeft algemene architectuurprincipes voor domeinarchitecturen, zoals voor het Rijk (MARIJ), provincies (PETRA) en gemeenten (GEMMA). OWMS geeft invulling aan een aantal principes die gedefinieerd worden in NORA 2.0. Door OWMS toe te passen voldoet men dus ook aan deze principes.

Nora-principes, ingevuld door OWMS	
6.2.1.1	Gegevens, documenten en berichten worden voorzien van metagegevens ten behoeve van ontsluiting van informatie.
6.2.3.2	Overheidsorganisaties houden bij de registratie van gegevens rekening met digitale duurzaamheid.
6.2.3.3	Gegevens, berichten en documenten worden voorzien van metagegevens ten behoeve van beheer.

Uiteraard past ook OWMS zelf binnen de kaders van de NORA. OWMS is opgezet met in achtneming van de volgende principes uit NORA 2.0:

Nora-principes toegepast bij de ontwikkeling van OWMS		
6.2.3.6	Gegevensverzamelingen die eigendom zijn van een overheidsorganisatie worden – met in achtneming van nadere wettelijke regels – ter beschikking gesteld aan de gehele overheid	OWMS en de OWMS-waardelijsten zijn gratis en vrij van rechten beschikbaar op standaarden.overheid.nl .
6.2.3.4	Elk gegeven kent een eigenaar en een beheerder.	Eigenaar van OWMS is het ministerie van BZK, de beheerder is stichting ICTU, de inhoud van de waardelijsten hebben een bronvermelding.
6.2.3.7	Van geleverde gegevens is de kwaliteit bekend.	In de toelichting van de waardelijsten wordt waar nodig een opmerking over kwaliteit gemaakt.
6.2.4.1	Gegevens- en procesinhoudelijke communicatiestandaarden moeten een semantisch model bevatten of verwijzen naar een zodanig semantisch model.	Het semantisch model van OWMS is gebaseerd op het model van Dublin Core en beschreven in de normatieve documentatie voor OWMS 4.0.
6.2.4.2	Semantische modellen zijn technologie neutraal.	Het semantisch model voor OWMS schrijft geen syntactische of andere technische beperkingen voor.

6.2.4.3	Het bepalen van de passende omvang van een semantisch model is maatwerk.	OWMS geeft een raamwerk dat overheidsbrede semantiek standaardiseert en tevens domeinspecifieke semantiek – via definitie van contentmodellen of IPM's – ondersteunt.
6.2.4.6	Binnen de e-overheid worden gegevens die door meerdere organisaties gebruikt (kunnen) worden zoveel mogelijk volgens (inter)nationale standaarden gedefinieerd.	OWMS sluit aan op verschillende nationale en internationale initiatieven. Zie paragraaf over gerelateerde initiatieven in dit document.
6.2.4.7	De vervuiler vertaalt.	Indien contentmodellen afwijkende waardelijsten hanteren dienen zij zelf zorg te dragen voor onderhoud.
6.2.6.2	Bij elk gegeven dat wordt gebruikt door meerdere overheidsorganisaties moet duidelijk zijn welke organisatie leidend is. Deze organisatie bepaalt of een wijziging doorgevoerd mag worden.	De leidende organisatie voor een waardelijst wordt aangegeven door de beheerder en/of de bron.
6.2.6.5	Objecten worden op een systematische wijze beschreven.	Dit is het geval voor de waardelijsten van OWMS.

3.2 Beheerobjecten

De beheerorganisatie van OWMS beheert de normatieve documentatie (de specificatie) van OWMS en een aantal ondersteunende componenten die geen onderdeel van de norm zijn, maar de toepasbaarheid van OWMS verhogen.

De normatieve documentatie van OWMS. Deze is beschreven in het normdocument en omvat:

- Het domein model
- Het conceptueel model
- Het semantisch model , verdeeld in OWMS-kern en OWMS-mantel
- waardebereik van OWMS eigenschappen

De ondersteunende componenten op standaarden.overheid.nl zijn:

- algemene OWMS-documentatie
- de inhoud van de waardelijsten
- XML-framework, bestaande uit bouwsteen-xsds waarmee xsds voor de verschillende toepassingen kunnen worden gemaakt.
- Het syntactisch model waarbij voor ieder element is aangegeven hoe de (X)HTML, XML of RDFa-syntax eruit ziet.

De contentmodellen en beschrijving van IPM's gebaseerd op OWMS die op standaarden.overheid.nl gepubliceerd worden zijn geen onderdeel van OWMS en wordt alleen bij wijze van dienstverlening en ten behoeve van het overzicht op standaarden.overheid.nl getoond. Wijzigingen in IPM's komen voor rekening van de betreffende community of interest en vallen buiten de scope van het wijzigingsbeheer

van OWMS.

3.3 Wijzigingen en versiebeheer

Interoperabiliteit is gebaat bij een stabiele standaard. Stabiliteit is noodzakelijk om applicaties te kunnen ontwikkelen die informatie uitwisselen. Toch ontstaan in de loop der tijd, door voortschrijdend inzicht en voortdurende veranderingen in de werkelijkheid waar de standaard wordt toegepast, wensen om specificaties aan te passen of uit te breiden. De standaard moet kunnen omgaan met deze wijzigingen, maar dit mag niet leiden tot een 'moving target' voor de toepassers. Daarom worden wijzigingen pas na uitgebreide impact analyse doorgevoerd en worden wijzigingen die consequenties hebben voor toepassingen, gebundeld doorgevoerd in een nieuwe versie van de standaard.

We maken onderscheid tussen de normatieve specificatie van OWMS in het normdocument, de waardelijsten op standaarden.overheid.nl en de contentmodellen op standaarden.overheid.nl. De beheerder van een contentmodel stelt een eigen wijzigingsprotocol en versiebeleid op. Voor wijzigingen in de waardelijsten en de normatieve specificatie geldt het OWMS wijzigingsprotocol en voor de normatieve specificatie van OWMS geldt het OWMS versiebeleid dat hier wordt beschreven.

3.3.1 OWMS versiebeleid en de roadmap

Doorontwikkeling van OWMS vindt plaats op basis van wijzigingsverzoeken. Deze worden gepubliceerd op standaarden.overheid.nl, evenals de voortgang van de behandeling ervan. De OWMS-gebruikersraad speelt een belangrijke rol bij de verdere ontwikkeling van en voorbereiding van de besluitvorming over OWMS. De uitvoeringsorganisatie is verantwoordelijk voor een impactanalyse en operationele afhandeling van het verzoek. De opdrachtgever (BZK) geeft bij instemming met de voorstellen zijn goedkeuring.

De uitvoeringsorganisatie van OWMS geeft inzicht in de planning van beheer en doorontwikkeling van OWMS in de OWMS roadmap. De roadmap wordt twee maal per jaar geactualiseerd. De roadmap is opgebouwd uit vijf hoofdcategorieën, op basis van BOMOS, te weten Strategie, Tactiek, Operationeel, Implementatieondersteuning en Communicatie.

We onderscheiden wijzigingen op basis van hun impact op het gebruik van de standaard. Alleen wijzigingen in het normatieve deel van OWMS resulteren in een nieuwe versie van OWMS. Een wijziging in het toepassingsgedeelte wordt zonder ophoging van het versienummer doorgevoerd. Het kan hierbij gaan om wijzigingen aan de toelichtende beschrijving van OWMS op standaarden.overheid.nl, wijziging in het syntactisch model of wijziging van bestaande of introductie van nieuwe waardelijsten.

Versies van de normatieve specificatie van OWMS zijn op drie niveaus genummerd: X.Y.Z		Frequentie
X-versies	Een nieuwe X-versie komt uit bij grote wijzigingen aan het normatieve deel van de standaard die betrekking hebben op het domeinmodel of conceptueel model. Het is daarbij mogelijk dat een nieuwe versie niet meer backward compatible is. Indien mogelijk wordt dit uiteraard vermeden. Versie 4.0 introduceerde de mogelijkheid om waarden door middel van een pointer (URI) aan te duiden en voegde een eigenschap toe aan de kern. Een grote wijziging, maar metadata die voldoet aan 3.5 voldoet nog steeds aan 4.0.	Max. 1 maal per jaar
Y-versies	Een nieuwe Y-versie komt uit bij wijzigingen aan het normatieve deel van de standaard die betrekking hebben op het semantisch model. Dit kunnen bijvoorbeeld updates zijn of inhoudelijke aanpassingen aan de OWMS-kern, de OWMS-mantel of individuele eigenschappen. Deze wijzigingen zijn altijd backward compatible. Een uitbreiding van de range van een eigenschap is bijvoorbeeld zo'n wijziging.	Max. 1 maal per jaar
Z-versies	Z-versies komen uit als cosmetische aanpassingen aan het normatieve deel van de standaard noodzakelijk zijn. Denk hierbij aan oplossingen van technische fouten van redactionele aard of verbeteringen van technische of redactionele aard die geen inhoudelijk wijziging van de standaard betekenen. Deze wijzigingen zijn backward compatible.	Zo spoedig mogelijk na constatering

Na het uitbrengen van een nieuwe versie van een standaard blijven oudere versies beschikbaar. Een nieuwe versie dwingt daarmee geen directe overstap af bij de gebruikers. Na het uitbrengen van de nieuwe versie van een standaard wordt de ontwikkeling van de oude versie stop gezet. Voor het onderhoud en de ondersteuning van een oude versie van een standaard gelden de volgende uitgangspunten:

- Na het uitbrengen van een nieuwe versie worden aan een oude versie geen nieuwe features toegevoegd.
- De opdrachtgever stelt met advies van de OWMS-gebruikersraad vast hoelang een oude versie wordt ondersteund en wanneer hij komt te vervallen (decline). Ondersteuning betekent hier dat vragen over het gebruik ervan ook na het uitbrengen van een nieuwere versie worden beantwoord. De maximale ondersteuningstermijn is 3 jaar. Daarna blijft de versie van de standaard wel beschikbaar, maar biedt de uitvoeringsorganisatie van OWMS geen ondersteuning meer.

3.3.2 Wijzigingen

Met behulp van het wijzigingsprotocol voor OWMS geeft de uitvoeringsorganisatie:

- inzicht in het behandel- en besluitproces dat ten grondslag ligt aan het versiebeheer;
- inzicht in de aangeboden wijzigingsverzoeken en daaruit voortgekomen voorstellen;
- stabiliteit aan de standaard;
- continuïteit aan de standaard.

Het wijzigingsprotocol is niet van toepassing op het beheer voor het toepassings specifieke deel van OWMS (contentmodellen en IPM's).

Het wijzigingsprotocol beschrijft de manier waarop wijzigingen aan OWMS kunnen worden aangevraagd en worden doorgevoerd. Wijzigingen in de standaard worden pas na zorgvuldige impact analyse en raadpleging van belanghebbenden doorgevoerd. De gebruikersgroepen van de standaard en andere actoren in het wijzigingsproces zijn in het protocol beschreven, evenals hun belangrijkste taken en verantwoordelijkheden en de momenten waarop zij betrokken zijn in dit proces.

3.4 Adoptie en erkenning

Het gebruik van OWMS is niet verplicht. Om de kwaliteit van OWMS als open standaard te toetsen en toepassing van OWMS te promoten, heeft het ministerie van BZK OWMS aangemeld bij het Forum en College Standaardisatie. Het Forum publiceert lijsten met open standaarden die voldoen aan bepaalde criteria voor open standaarden en bijdragen aan de semantische interoperabiliteit van overheidsinformatie.

Voor het beheer van OWMS geldt dat er geen actief adoptie beleid is in de vorm van concrete uitroldoelstellingen en er geen directe implementatie ondersteuning wordt geboden. Implementatie van OWMS is de eigen verantwoordelijkheid van elke overheidsorganisatie.

3.5 Rechtenbeleid

OWMS wordt gepubliceerd onder Creative Commons licentie CC BY-ND 3.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/nl/>). Dat betekent dat het eenieder vrij staat om de specificatie en documentatie van OWMS te kopiëren, te verspreiden en door te geven onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding — De gebruiker dient bij het werk de door de maker of de licentiegever aangegeven naam te vermelden (maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat zij daarmee instemmen met uw werk of uw gebruik van het werk).

Geen Afgeleide werken — De gebruiker mag het werk niet bewerken.

'Geen afgeleide werken' betekent uiteraard niet dat OWMS niet als uitgangspunt gebruikt mag worden voor een toepassingsprofiel. Integendeel: dat is juist de bedoeling.

4 Operationeel

De voortdurend veranderende werkelijkheid vereist dagelijks onderhoud aan OWMS. Hoe deze dagelijkse praktijk van het beheer van de standaard wordt uitgevoerd wordt in dit hoofdstuk toegelicht.

4.1 Initiatie

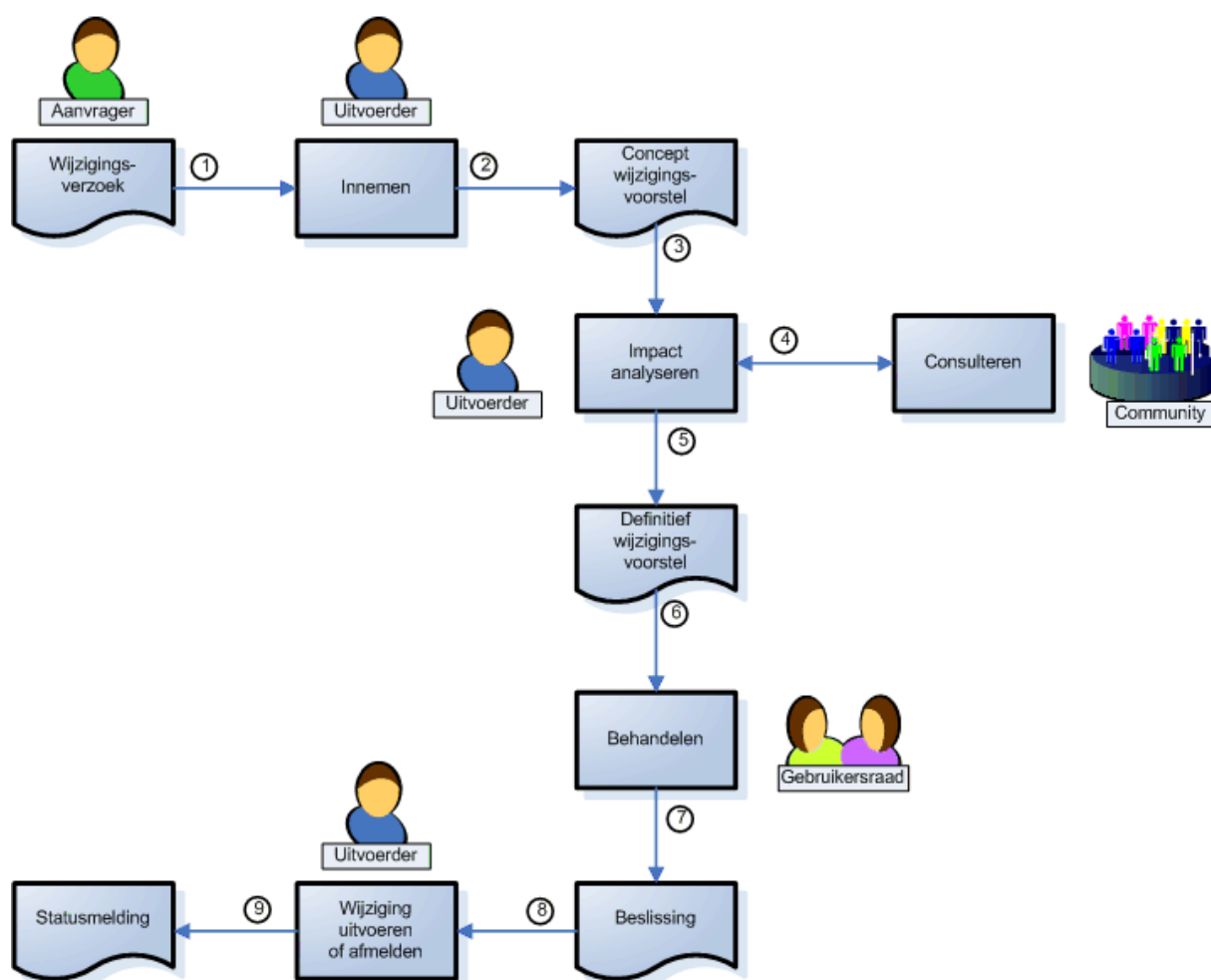
Om toegepast te kunnen worden moeten standaarden beschikbaar zijn. OWMS publiceren wij op de website <http://standaarden.overheid.nl/owms/>. Op deze site is de normatieve documentatie te vinden van de verschillende versies tezamen met aanvullende informatie over het beheer van de standaard. Daarnaast is op deze website informatie te vinden over de toepassing van OWMS en FAQs.

4.2 OWMS Wijzigingsprotocol

We onderscheiden voorziene en onvoorziene wijzigingen. Voorziene wijzigingen zijn het gevolg van wijzigingen in de authentieke bron van een waardelijst. De waardelijst volgt automatisch de wijzigingen die zich in de authentieke bron voordoen. Een voorbeeld hiervan is een gemeentelijke herindeling. Authentieke bron hiervoor is de Staatcourant waarin de wet die ten grondslag ligt aan de herindeling moet worden gepubliceerd. Een herindeling leidt doorgaans tot een nieuwe waarde in de waardelijst Gemeente. Voorziene wijzigingen worden doorgevoerd zonder raadpleging van de community of de gebruikersgroep.

De wijziging wordt gepubliceerd op standaarden.overheid.nl.

Iedereen kan per email of via het forum van de community *wijzigingsverzoeken* indienen bij de OWMS uitvoeringsorganisatie. Over het algemeen zijn dit wijzigingen op de waarden in waardelijsten zonder authentieke bron. Het proces verloopt als volgt.

Figuur 2 OWMS wijzigingsprocedure.

1. Een aanvrager (iedereen kan aanvrager zijn) doet een *wijzigingsverzoek*
2. De uitvoerder (iemand van de OWMS uitvoeringsorganisatie) neemt het verzoek in, publiceert het verzoek op standaarden.overheid.nl en maakt op basis van het verzoek een concept *wijzigingsvoorstel*. Ook dit voorstel wordt op standaarden.overheid.nl gepubliceerd.
3. De uitvoerder maakt een analyse van de impact van de wijziging.
4. Indien nodig raadpleegt de uitvoerder de leden van de community via de communitywebsite.
5. Op basis van de impactanalyse en de feedback van de community maakt de uitvoerder een definitief *wijzigingsvoorstel*.
6. Het *wijzigingsvoorstel* wordt behandeld door de gebruikersraad.
7. De gebruikersraad neemt een beslissing of de wijziging kan worden doorgevoerd of wordt afgewezen.
8. Indien de beslissing positief is voert de uitvoerder de wijziging door. Zo niet, dan publiceert de uitvoerder de negatieve beslissing op standaarden.overheid.nl.
9. De status van het *wijzigingsverzoek* wordt bijgewerkt op standaarden.overheid.nl.

In principe kan voor alle componenten van de standaard om een wijziging verzocht worden. Wijzigingen aan de normatieve specificatie van OWMS worden ruim van tevoren ingepland en altijd ter

goedkeuring voorgelegd aan de opdrachtgever.

4.3 Documentatie

De documentatie kan verdeeld worden in de volgende categorieën:

Standaard: de vigerende standaard (RELEASE) is te raadplegen via de website. De vorige versie van de standaard (DECLINE) is hier ook beschikbaar met vermelding van status. Een overzicht van de verschillen tussen de oude/ nieuwe standaard is hier ook beschikbaar;

Wijzigingsverzoeken: een lijst van ingediende wijzigingsverzoeken met per verzoek de status en of deze wordt meegenomen in een volgende wijziging van de standaard;

Consultatie: Concept wijzigingsvoorstellen voor de publieke consultatie en een commentaarformulier voor reacties;

Kalender: de roadmap en aankondigingen van bijeenkomsten en evenementen;

Beheer: Beheerdocumentatie

OWMS gebruikersraad: de samenstelling van de gebruikersraad en verslagen van bijeenkomsten;

Nieuws: berichtgeving over relevante ontwikkelingen in de standaard en de toepassing ervan in de praktijk;

Bibliotheek: artikelen, memo's, handreikingen, presentaties, filmpjes en dergelijke om het gebruik van OWMS toe te lichten.

Aan het gebruik van deze documentatie zijn geen kosten verbonden.

5 Implementatieondersteuning

Dit hoofdstuk gaat over de activiteiten die het gebruik van OWMS ondersteunen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan advies, maar ook validatie.

5.1 Advies

Op verschillende manieren geven wij advies en informatie over de OWMS.

Website Eenduidig communiceren over de standaarden, de kennis delen en toegankelijk maken doen wij met website

Presentaties Wij verzorgen op eigen initiatief presentaties om kennis te delen met het werkveld over de inhoud, toepassing en wijzigingen van de standaard.

Helpdesk Wij hebben een servicedesk die per e-mail bereikbaar is en die vragen beantwoord omtrent OWMS. Het gaat hierbij om vragen die uitleg vragen over toepassing van de standaard of meldingen van wensen en fouten voor wijziging van de standaard.

5.2 Conformiteitstoetsing

OWMS kent geen officiële conformiteitstoetsing. Wel worden XSD's ter beschikking gesteld die implementatie van OWMS vergemakkelijken.

Correcte implementatie laten we over aan organisaties zelf. Wel is het mogelijk de OWMS beheerorganisatie te vragen correcte implementatie van OWMS te verifiëren. Hier is echter geen officieel waarmerk aan verbonden.

Voor conformiteitstoetsing van een aantal IPM's die zijn gebaseerd op OWMS is er een OWMS validator ingericht die informatie-objecten gecodeerd in XML valideert. Een dergelijke validatieservice kan alleen worden ingericht voor specifieke IPM's en alleen op verzoek. Aan de inrichting en het beheer hiervan zijn kosten verbonden.

6 Communicatie

Hoe weet het werkveld welke standaarden er zijn en waar zij zijn te vinden? Wie betrekken wij bij de ontwikkeling van OWMS en hoe doen wij dat? Wat doen wij om het gebruik van OWMS te stimuleren? En hoe gaan we om met klachten? Kortom: hoe de beheerorganisatie van OWMS de communicatie rond OWMS inricht.

6.1 Publicatie

Het centrale instrument in de communicatie van OWMS is de website <http://standaarden.overheid.nl/owms/>. Het norm document en overige documentatie is te downloaden van onze website. Naast de vigerende standaard zijn ook eerdere versies te downloaden. Zo is de historie van de standaarden voor iedereen in te zien. Naast informatie over de standaard zelf biedt de website informatie over 'best practices' en geeft door middel van tips en trucks en FAQ's handvatten voor de toepassing van de standaard. In presentaties en publicaties verwijzen wij naar de site voor meer informatie.

6.2 Communicatie tijdens het wijzigingsproces

Een succesvolle en duurzame toepassing van OWMS vraagt om een continue dialoog tussen de gebruikers en de beheerder. Bij de ontwikkeling en het beheer van standaarden is betrokkenheid en input van het werkveld essentieel. Rond standaarden worden daarom 'communities' gevormd: mensen die actief (meeschrijven) of passief (meelezen) en bij de (verdere) ontwikkeling van de standaard betrokken zijn. De resultaten van de behandeling in de OWMS gebruikersraad zijn in hetzelfde dossier te raadplegen en te becommentariëren. Via onze nieuwsbrief houden wij een brede groep geïnteresseerden op de hoogte van de voortgang.

Zodra het resultaat van de OWMS gebruikersraad, een DRAFT, in openbare consultatie gaat, verschijnt hierover een nieuwsbericht. Bij een gehele herziening van de standaard (X wijziging) met grote impact voor gebruikers geven wij ook een persbericht uit over de consultatie aan relevante vakmedia. De resultaten van de openbare consultatie publiceren wij. Daarbij geven wij aan hoe het ontvangen commentaar is verwerkt. Is de nieuwe standaard eenmaal vastgesteld (RELEASE), dan verschijnt er een nieuwsbericht op onze website. Alle verschenen publicaties over OWMS zijn te vinden op onze site.

6.3 Promotie

Ter bevordering van een zo breed mogelijke toepassing van de standaard is het van belang om de standaard onder de aandacht te brengen.

6.3.1 Forum Standaardisatie

Publicatie op de lijst met "pas toe of leg uit"-standaarden van het Forum Standaardisatie zorgt ervoor dat de standaard in beeld is bij de meeste serieuze overheidsprojecten.

6.3.2 Advies

Naast het beantwoorden van inhoudelijke vragen over OWMS kunnen wij advies leveren bij het opstellen van een toepassingsprofiel van OWMS voor uw eigen organisatie.

6.3.3 Presentaties

Wij verzorgen bij tijd en wijle presentaties over ontwikkelingen van en rond OWMS. Wij doen dat bijvoorbeeld op bijeenkomsten van of voor overheidsorganisaties, (verwante) standaardisatie-organisaties en op bijeenkomsten voor sectoren waarbinnen onze standaarden van toepassing zijn zoals Open Data bijeenkomsten. Met onze presentaties komen wij het meest in aanraking met nieuwe doelgroepen (mensen die ons of onze standaarden nog niet kennen).

6.3.4 Publicaties

Om op de hoogte te raken en blijven van OWMS, maken wij gebruik van verschillende publicaties. Allereerst de formele, duurzame publicatie van OWMS op standaarden.overheid.nl. Daarnaast is er de OWMS community-site <https://community.e-overheidvoorburgers.nl/> en de programma-website <http://www.e-overheidvoorburgers.nl/>. Nieuwsberichten rond OWMS verschijnen op deze sites. Ook kunnen geïnteresseerden zich abonneren op de nieuwsbrief.

6.4 Klachten

Klachten over de inhoud of het beheer van OWMS kunnen worden ingediend via email of op het forum van de community. Het uitvoeringsteam zal de klacht in behandeling nemen. In sommige gevallen zal de klacht verholpen kunnen worden, in andere gevallen kan een klacht leiden tot een wijzigingsverzoek of -voorstel dat in de gebruikersraad zal worden behandeld.